

روز دحو الارض (25 ذی القعدة)

زمانی که بچه ایی به راه می افتد و قدرت دست و پا و توان فکری خود را می یابد آن روز، روز «دحو» این بچه است یعنی روزی که این قدرت و این توان در او بوجود می آید.

معنای کلمه "دحو" زمانی که بچه ایی به راه می افتد و قدرت دست و پا و توان فکری خود را می یابد آن روز، روز «دحو» این بچه است یعنی روزی که این قدرت و این توان در او بوجود می آید.

از حسن بن علی الوشا روایت است که گفت: من کودک بودم که در شب بیست و پنجم ماه ذی القعدة با پدرم در خدمت امام رضا علیه السلام شام خوردیم، حضرت فرمود: امشب حضرت ابراهیم علیه السلام و حضرت عیسی علیه السلام متولد شده اند و زمین از زیر کعبه پهن شده است، پس هر که روزش را روزه بدارد چنان است که شصت ماه را روزه داشته باشد.

روایت دیگر است که فرمود در این روز حضرت قائم علیه السلام قیام خواهد نمود و در روایتی نیز آمده است هر که این روز را روزه بدارد و شبش را به عبادت بسر آورد برای او عبادت صد سال نوشته شود و برای روزه دار این روز هر چه در میان آسمان و زمین است، استغفار کند، این روزی است که رحمت خدا در آن منتشر شده است. (مفاتیح الجنان، اعمال ماه ذی القعدة)

دحو الارض، روز ذکر و اجتماع است و اجر زیادی برای اهل عبادات است و از آنجا که آغاز حیات و رویش و زندگی، روز ارزشمندی برای هر موجودی است، پس می توان ادعا کرد محور ارزشمندی زمین روز دحو الارض است چرا که به حیات رسیده است.

تعبیر در حوزة های مغناطیسیه، زمین در لغت، معنای مختلفی برای دحو الارض نقل شده است، در یک معنا می توان گفت در ذات زمین دحو محقق شده است به این معنا که آن خمیرمایه حوزه های مغناطیسی و چرخش های اتم هایی که در ذات زمین بوده است، از زیر خانه کعبه و از این نقطه شروع شده است و به سایر قسمت های زمین تغییر و گسترش یافته و به حد کمال رسیده است، تا بتواند دارای حیات شود، چه حیات گیاهی و نباتی و چه حیات حیوانی و انسانی و ظاهراً مقصود از دحو الارض این معنا است.

معنی «دحو الارض» به معنی به راه افتادن زمین از نظر حیات می باشد و از بیانات و ادعیه ای که به ما رسیده است این طور برداشت می شود که در این روز یک اثر ذاتی در زمین حاصل شده است و حیات به زمین تعلق گرفته است و اینکه گفته شد در این روز دو رکعت نماز خوانده شود و در هر رکعت 25 مرتبه سوره " و الشمس " خوانده شود اشاره به این مطلب است که ارتباط خورشید با زمین و تابش آن به زمین که موجب تغییر ذاتی بر روی زمین شده و حقیقت زمین تغییر ماهوی پیدا کرده است و به کمال رسیده و صاحب حیات شده است، همان طور عبادت و نماز همچون خورشید بر جان و روح تابیدن می گیرد و آن را به کمال می رسد و حیات معنوی را در وجود انسان می دمد.

جنبه ذاتی، و اکتسابی، زمین، در معنای دحو الارض، در اینجا اگر جنبه ذاتی زمین را لحاظ کنیم، معنای دحو الارض اینگونه می شود: نخست این که زمین در درون ذات خود چرخش ها و حرکت هایی داشته است که منتقل به سمت حیات شده است، دوم این که زمین آب را پذیرفته؛ یعنی زمین در قسمت های مختلف آب را پذیرفت و این امر موجب حیات آن شد.

اگر مقصود جنبه اکتسابی زمین باشد نه ذاتی آن، دحو الارض به معنی پذیرش رحمت های الهی است و بر حسب پذیرش که پیدا می کند آثار جدیدی می یابد، البته ما در فلسفه می گوئیم "کل ما بالعرض لابد ان ینتهی الی ما بالذات" در چنین روزی زمین لباس رحمت خاص بر تن کرده است، همین هم رحمت معنوی و هم رحمت مادی شامل او شده است و به عبارت دیگر روز دحو الارض روز بارور شدن زمین و روز توانمند کردن زمین است.

کشیده شدن رحمت مادی و معنوی از کعبه به اطراف عالم یک معنای دحو الارض هم «کشاندن» است؛ یعنی رحمت مادی و معنوی از زیر کعبه کشانده شده است و تعبیر دیگری گسترده شدن و پهن شدن حیات و رحمت الهی از کعبه به سراسر زمین است و در آن روز خدا رحمت خود را منتشر کرده است؛ یعنی همان گونه که بیان شد زمین دارای محور های متعددی می باشد یک محور آن دو قطب مغناطیسی زمین است که امروز بر قطب شمال و جنوب می باشد و قطب دیگر او قطب حیات و رحمت الهی است که موجب زنده شدن گیاهان و حیوانات و انسان ها است که آن مسجد الحرام و کعبه می باشد.

یوم الاجتماع اگر در کره زمین محوری به طرف مقابل کعبه رسم کنیم، می بینیم در دو نقطه به هر سمت نماز بخوانی درست است، یکی خود کعبه و دیگری طرف مقابل آن و از این دو قطب همه رحمت الهی به عالم منتشر شده است، اگر امروزه نماز گزاران رو به سوی کعبه نماز می خوانند، روز دحو الارض که "یوم الاجتماع" است همه نماز گزاران روی زمین نماز وارد شده در این روز را بخوانند تمام اهل زمین همه بر محور کعبه هستند.

یوم العظمت و یوم اقدم روز دحو الارض روز عظمت است و خدا بواسطه این صفاتی که به زمین داد به او عظمت داد همچنین این روز، روز «اقدام» نیز می باشد که بر همه روز های دیگر بواسطه رحمت الهی پیشی گرفته است.

برخی از بزرگان و اهل معرفت گفته اند: دحو الارض به معنای بیرون آمدن خشکی از زیر آب است و اولین نقطه ای که از زیر آب خارج شده است کعبه است و این معنای خاص و لطیفی است ولی آنچه در روایات آمده است و قابل استفاده است بحث فضیلت و ممتاز بودن این روز است.

دحو الارض به معنی حیات یافتن زمین است و این مطلب از سایر جهات بیشتر جلوه دارد و این حیات یافتن یا به تغییر ماهیت زمین مربوط است که پذیرش حیات یافته است، یا اینکه زمین حیات داشته است ولی در این روز به کمال خود رسیده است که مقدماتی دارد و مقدمات که جمع شد جهش می آید و زمین در این روز به کمال رسیده است و به عبارت دیگر هر چیزی بلوغی دارد، مثل بارور شدن درخت و حیوانات و ... بلوغ همه کمالات از این موجود به فعلیت می رسد و نقطه شروع بلوغ و کمال، از خانه خداست، البته مباحث فنی و دقیق هیوی و نجومی در این جا مطرح است که محل خود را می طلبد.
اعمال روز دحو الارض
مرحوم میر داماد (ره) در رساله اربعه در بیان اعمال روز دحو الارض آورده اند:

از افضل اعمال مستحبه که در روز دحو الارض مورد تاکید می باشد زیارت امام رضا علیه السلام است، دعایی مخصوص و نماز مخصوص در روز دحو الارض رسیده است، این روز، روز عبادت خاص است «عَلَيَّْ بِنُ مُوسَى بْنِ طَاوُسٍ فِي كِتَابِ الْإِقْبَالِ قَالَ رَأَيْتُ فِي كُتُبِ الشَّيْبَعَةِ الْقَمِيَيْنِ قَالَ رُويَ أَنَّهُ يُصَلِّي فِي الْيَوْمِ الْخَامِسِ وَالْعِشْرِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ رَكَعَتَانِ عِنْدَ الصُّحَى بِالْحَمْدِ مَرَّةً وَ الشَّمْسِ وَ صُحَيْهَا خَمْسَ مَرَّاتٍ وَ يَقُولُ بَعْدَ التَّسْلِيمِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ تَدْعُو وَ تَقُولُ يَا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ أَقْلِنِي عَثَرَتِي يَا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ أَجِبْ دَعْوَتِي يَا سَامِعَ الْأَصْوَاتِ اسْمَعْ صَوْتِي وَ ارْحَمْنِي وَ تَجَاوَزْ عَن سَيِّئَاتِي وَ مَا عِنْدِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ» (وسائل الشيعه، ج 8، ص 182)

در کتب قمیین این طور آمده است که در این روز، دو رکعت نماز نزدیک بالا آمدن آفتاب و چاشت خوانده شود در هر رکعت بعد از حمد 5 مرتبه سوره "و الشمس" را بخواند و بعد از نماز، لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظيم را بگوید و این اعمال، معرف روز «دحو الارض» است و بعد از آن هم دعا کند، که انشاء الله دعای او مستجاب است و اینطور تعلیم شده است که بگوید: «یا مُقِيلَ الْعَثَرَاتِ أَقْلِنِي عَثَرَتِي» ای کسی که اقاله می کنی لغزش ها را لغزش های مرا اقاله کن و از آن درگذر، ای کسی که اجابت دعا می کنی دعای مرا اجابت کن و ای خدایی که به همه احوال و حالات توجه داری، صدای مرا هم مورد توجه قرار ده و آنچه بدی کرده ام و آنچه وجود مرا به آن تحقق داده است و به آن جهت کشانده است از آن در گذر.

در اعمال روز دحو الارض شیخ (ره) دعایی در مصباح نقل کرده است:

25 ذی القعدة زمین از زیر کعبه گسترش یافت و روزه این روز مستحب است و روز این روزه معادل 2 ماه روزه است و نیز مستحب است که در این روز این دعا خوانده شود «اللهم داحی الکعبة و فالق الحبة و صارف اللزبة و کاشف کل کربة أسألک فی هذا الیوم من آیامک التی أعظمت حقها و أقدمت سبقها و جعلتها عند المؤمنین و دبیعة و إلیک ذریعة و برحمتک الوسیعة أن تصلی علی محمد و آل محمد عبدک المجیب فی المیناق القریب یوم التلاق فاتق کل رتق و داع إلی کل حق ...» (مصباح المتهدجد، ص 669)

خدایا تو که گسترش دهنده کعبه هستی و شکافنده دانه ها هستی، و سختی ها را تو عوض و منصرف می کنی و بر طرف کننده هر گرفتاری و سختی هستی از تو می خواهم در این روز از ایام مخصوص خودت که حق آن روز را بزرگ قرار دادی، این روز را از جهت فضیلت بر همه روز ها برتری دادی و ...

این روز، روز میناق قریب الهی است، روز دحو الارض روز پیچیده شدن زمین است؛ یعنی این روز مرادف با روز قیامت است، اگر روز دحو الارض روز پهن شدن زمین است، روز قیامت روز جمع شدن زمین است، روز قیامت «یوم التلاق» است و این روز، روز، «رحمت و گستردگی» است و همچنین هر چه رتق و فتق شده در روز دحو الارض شده است این روز، روز دعوت به حق است و این روز، روز داعی الی الحق است و در تعبیر رسیده است که "داعی الی کل حق" یعنی روز دعوت به همه حق می باشد و دحو الارض پهن شدن زمین از زیر خانه کعبه است، در واقع در این روز آب در سراسر زمین فراگیر شده است و به جهات مسکونی زمین منتقل شده است و دحو الارض موجب حیات زمین شده است و به گونه ای شرایط زیستی در آن فراهم گردیده است. به عبارت دیگر کره زمین دارای محور هایی است و قطب هایی دارد، قطب حیات، جدای از قطب های دیگر است، قطب حیات زمین و محور اساس برای تشکیل حیات، در روز دحو الارض از خانه خدا کعبه شروع شده.